ԳԱՆՁԱՐԱՆ

Հայաստանեայց Կաթողիկոսարան 180 գրՀ.
» Գահաւորաց » 10 մէջ.
Վերադարձեալ դ. Գալատ. » 90 գրՀ.
Փոխարարաց » 30 մէջ.
Տարեգրութիւնք թերթի դին 30 գրՀ.
Յանձնաժողովը մէկ անգամի համար 3 գրուշ., երկու անգամի համար 2 գրուշ., աւելի անգամներու համար գրաստ սակարկութիւնով։ Կ. Կ.

ԱՐԱՐԱՏ

ԼՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆՈՒՄԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԿՈՍՏԱՆԴԻՆՈՒՊՕԼԻՍ 31 ՅՈՒԼԻՍ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Լոնդրա 8 օգոստ.

Ներքին գործոց Նախարար Գ. Պուլ-Նախարարաց խորհրդին Նախագահ անուանեցաւ Լորտ Թեան արտաքին Գործոց պաշտօնեայ, և Գ. Կասարիին տպ ներքին գործոց պաշտօնեայ անուանեցաւ։ Մինչեւ հարկ եղած փոխարինութիւնը, ալ այսօր պիտի կատարին։ Հրամայեալ երկու նախարարք, Լիլ—Լիսոն և Գ. Զիսակը տակաւին կենաց մէջ մնան։

Մարտիա 7 օգոստ. իրիկուն.

Վարձու առուոց պայմանի անձնատուր նիզակ։ Քաղաքը կառավարութեան զօրաց ձեռքն է։ Գարիպալտիի անձնատուութիւնը դեռ ալ հայտնի չէ։

Վիեննա 8 օգոստ.

Շահն այսօր վաղորդեան մեկնեցաւ։ Ամանեան դեսպան, Քասալի փաշան և դեսպանատան քարտուղար Տաւիանը, Գիպենոն ուղեկից են Շահին մինչև Պրինսիպ։

Երէկ 54 հոգի բռնուեցան քաղաքին։

Աքսորեալաց կազմի լրագիրը կը ծանուցանէ թէ Շաւսպորի կամքին փոխանորդը պատգամաւորութիւն մը, որմէ առաջնորդան պատգամաւորութեան մը կողմէ ընծայուած աքսորական սեղանը ընդունեց։

Բէրլրապուրգ 7 օգոստ.

Մէնշիքովի իշխանը բազմաթիւ ուղեկիցներով Բոթի պիտի երթայ Շահը դիմաւորելու, որ Տիֆլիսի հանդիպով իր երկիրը պիտի դառնայ։

Ջրէզուա 7 օգոստ.

Ժառանգ արքայորդին պետութեան խնամակալ անուանեցաւ։ Սակայն կը հասկըցուի որ թագաւորն անյոյս վիճակի մէջ է։

Բոգէն 8 օգոստ.

Ամերիկեան յանձն չառնուր քաղաքային ասուոյ առջև դրուելիք։

Պուրնի պանքան դրամագլուխը 4 միլիոնի իջաւ։

Փարիզ 8 օգոստ.

Օրլեանեանք և Օրլեանապահանք ապրանքներուն տօն կրկնապատիկ Պուրսանեան երկու հիւղերուն միացման համար։

Պետութեան դանձը պատերազմական ուղարկաց վերջին երկիլիոնին երրորդ քառորդը վճարեց։

Պոշիոր Նոր Գարիզոնիա դրկուելու համար նաւ դրուեցաւ։

Լոնդրա 9 օգոստ.

Պ. Ռասսէլ հասարակային շինութեանց նախարար անուանեցաւ։ Հրաժարեալ Պ. Գլիդինի տեղ։

Ղպիտական նոր փոխառութիւնն 91/16 գլուխ կընէ։

Փարիզ 9 օգոստ.

Ղմաքի և Օմանի դուքսերն (Օրլեանեան արքայազունք) Պուրսոնեան միութիւնն հաստատելու և վարչութիւնը համար՝ այցելութեան պիտի երթան Շամբորի կոմսին։

Մարտիա 9 օգոստ.

Քարլիստէն քաղաքը տակաւին կընդդիմանայ։ 30 հանրապետականք վար դրուած են իրենց պատանդ։

Պէյլիւն 9 օգոստ.

Նոր երկրաշարժ մը պատահելով Մայր եկեղեցւոյն կէսը փլաւ։

Սմիւռնք 7 օգոստ. իրիկուն.

Թարգանչին ուշ օրէն Գերբամ սիրոի երթայ։

Կրնին ոսկին կը գրեն թէ այս տարի չափիչին տեսակն տէրի ընթեր է, բայց քանակութիւնն անցեալ տարուանէն պակաս։

Փարիզ 10 օգոստ.

Հանրապետութեան նախագահը Թարգ դնաց թենդանոցաց փարձերու ներկայ գտնուելու։

Վիեննա 8 օգոստ.

Գաթիի արքան լուր կուտան թէ Գարասասի իշխանը ժանրասլիս միրաս արաւ և դէմքին։ Այս ոճրին հեղինակն ու պատճառները դեռ ծանօթ չեն։

Մարտիա 9 օգոստ.

Զորս հարար Փարլամենտը նոր թիւն դանձով և 200 ձիով Պերիայի վրայ կը բարձն։

Լոնդրա 9 օգոստ.

Ցորն գնա 51 3/16
փոխ 1869 62 3/4
» 1871 67 7/8
» 1872 84 3/4 – 49 3/4
Ամբ. գնա. 92 3/4
Սիրոն 24—
Մոնէր 31—32

Լիվերբուլ 8 օգոստ.

Բամբակ Մ. Ն. 9 1/8
Ցոփուած 12000 հատ.

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կայսերական հրամանաւ

Դեսպանաց ներկայացուցիչ Քեամիլ պէյ և. Գիտական խորհրդոյ անդամ Բէռաֆ պէյ իրենց պաշտօնէն դադրեցան, և. Յատկանութեան նախարարի խորհրդական (միւմթէշար) Ալի պէյ դեսպանաց ներկայացուցիչ անուանեցաւ։

Դարձեալ կայսերական հրամանաւ Հանրապ. և անուանաց վերատեսչութեան ժողովին նախագահ Վսեմ. Ցարութիւն էֆէնտի Տատեան վերադարձաւ շրջանակի քաղաքապետութեան նախագահ ուղարկեցաւ։

Վերջերս շրջանակի քաղաքապետութեան նախագահ Գասարի պէյ հասարակային շինութեանց պաշտօնատան Միւմիէզատ անուանեցաւ։ փոխանակ Եղուսի պէյին, որ հանրաց և անուանաց վերատեսչութեան ժողովին նախագահ անուանեցաւ։

Պրինսիպէն հեռագրով լուր ենկաւ թէ Պարսից Շահն այսօր հանդարտ պիտի ելնէ յիշեալ նաւահանգիստէն։ Հետեւաբար յուսալի է որ Պոլիս կ. ապրուի։

Վաղը Մեծ—Եսպարքսան և Գարսիոյ դեսպան Մօհսին խան Զանագ—Գալէ պիտի երթան Շահը դիմաւորելու։

Բարձրապատիւ խափվը կիրակի գիշեր իւր սեփական Մասը շոգենաւով մայրաքաղաքէս մեկնեցաւ. Ամէնքս դրեցինք։

Սիլիվրիի շրջակայքերը բնակեալ Զէյքէդ ոդէյներն իրենց երկրէն թուրքիա դաղթած ժամանակ հեռներին գերիներ բերած էին, զորս մինչև հիմա կը պահեն քովերնին։ Յոմանք ժամանակ գերիներն այդ երեսի իրենց ազատութիւնը կը խնդրեն, և դեսպանութիւն կառավարութիւնն ալ երկու կողմանի շահերն հաշտեցնելու և այս անպատեհութեան վերջ տալու միջոց մը կը փնտռէր։

Ղերջին օրերս Սիլիվրիի մեծատկոյ Գլի փաշա պիւլի գերիներն ազատամբներուն իրենց ոէրերուն դէմ, և բացարձակապէս յայտնեցին թէ ալ չպիտի հնազանդին անոնց։

Կոյսերական կառավարութիւնն այս բանն իմանալով Յատիկանութեան դրան վարչական խորհրդին անդամ Նարի և Գերիմ պէյերը ղրկեց, որպէս զի այս վիճին մէջ մանելով երկու կողմն իրաւախոհ ընեն, բայց չյաջողեցաւ։ Յատիկանութեան գիտուցաց հրամանատար Սիւլէյմանիսան ալ դնաց ու չկրցաւ յաջողիլ։ Ասոր վրայ Յատիկանութիւնն Միւսթէշար Ալի Բիզատէյ վաչտ մը զինորով յիշեալ գեղը գնաց, ու մերթ համոզողութիւնով, մերթ ալ սպառնալիքով։ բայց շատ դժուարութիւնով յաջողեցաւ երկու կողման ձեռքէն ստորագրութիւն առնուլ թէ Կայսերական կառավարութիւնն ինչ որոշումներ որ ընէ իրենց համար, պատրաստ են առանց որ և է դիմադրութեան ընդունիլ։

Ալի Բիզատ պէյ այս գիրն առնելով և Պոլիս դարձաւ, հետ թերեալով հինգ-վեց ալ Զէրքէդ, որք դաղթեցեալ և ուրիշ անկարգութիւնց հեղինակ եղած են։

Յիշեալ պէյը կայսերական կառավարութիւնն կողմէ, պէտք եղած հրահանգներն ստանալով՝ քանի մ՝ օրէն Սիլիվրի պիտի վերադառնայ ինքնիրեն, վերջնական կերպիւ կարգադրելու։

Միլանիկէն կը գրեն թէ Գաֆիրոֆ և Ընկ. փամբակատան ընկերներն մին Սէրանիկի մասերն աւազակաց ձեռքն ինկալով, լեռները տարուեր և հոն վար գրուելով, մինչև որ աւազակներուն 1000 լիրա վերջանք չ՝ վճարուեր, չ՝ կրցեր ազատիլ։

ԳԱՆՁԱՐԱՆՔ

Խնդրոյ դրացած լրագրաց հանրաբանքը խմբագրութեան վրայ է։

Արագրոյս վերաբերեալ նամակ կամ որ եւ իցէ գրութիւն խմբագիր—Շեորէնին պիտի ուղղուի։ Գալիս, Զինիլի խան, Մաքիսի գրասենեակը։

Հանրու ծանրքը չվճարուած նամակ չընդունուիր։

ԿՈՍՏԱՆԴԻՆՈՒՊՕԼԻՍ
ԲԱՆԱՐԸ ՈՒՍՏԱՍԻՐԻ

29 յուլիս երկուշաբթի իրիկուն 36 34
31 » երեքշաբթի առաւօտ բացուելուս — —
կէս օր 37 13
Ի. Պոլիս 29 յուլիս
Յոսիպի էֆէնտիի բաժին Ամբ. լիր. 11.46
Գրէսի » » Ոսկ. 15. 34
Գրէսի Ամբրա—Թիւրք 4. 60
Երկաթուղեաց հին Դր. 132 1/2
» նոր 66
Փոխ 1863 » 332 1/2
» 1865 » » 360 1/2
» 1869 » » 322
Գրամագլ. Ոսկ. լիր 15.25

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ց. Պատրիարք Հայրն հետեւեալ հրաւէրագիրն ստացած է առ ազգային երեսփոխանս։

Մեծապատիւ էֆէնտի.

Մեր պաշտօնէութեան ընթացքը երթալով ծանրանալու և դժուարանալու, և անհնարին է այս կերպով յառաջ վարել զայն։

Ուստի, իբրև Սահմանադրական Պատրիարք Հայոց, պարտաւոր լինելով կանխապէս և ըստ օրինի հնարաւորութեան Լրեսոխանական ընդհ. ժողովոյ պատկաւելի ատենին մատուցանել կը հրաւիրեմ զձեզ որ յառաջիկայ ուրբաթ օր հրամայէք ի Գալատիա, ուր ըստ սովորութեան ժամ վեցին առնան պիտի բացուի։

Կը յուսամ թէ խնդրոյն կարեւորութիւնն զգալով՝ անշուշտ որոշեալ ժամադրութիւնը ճշդիւ կատարելու կը փութայք։ Աղօթարար

31 յուլիս 1873 Պ. Կ. ԽՐԻՄԵԱՆ
Պատրիարքական Հայոց

Քանի ժողովոյ անդամներէն Կրբ-հիկեան Մեծ. էֆէնտին յիշեալ ժողովոյ պատգամաւոր և խուճնուլիսի միջոցին մէջ այլ ևս պաշտօն վարելու անհնարութիւնը տեսնելով՝ հնարաւոր հրաժարագիրը տուած է Ի. Պատրիարքին։

Ամենապատիւ Ի. Պատրիարք Հայր.

Ժամանակէ մը՝ի վեր Ազգ. վարչութեան փարաքական ժողովոյ մէջ ցաւալի անհամաձայնութիւն մը կը տիրէ. թէ ազգ անհամաձայնութեան բարձման և անոր պատճառաց իսպառ անհետանալուն կը փափաքէի, սակայն թէ այս փափաքս և դերեւ ելաւ, և երթալով աւելի անհամաձայնի միջակի մ՝ենք արդեան ժողովը։

Այս անհանգիստ չեն կրնար դիտել թէ ազգային պատգամաւորի մը կանոնաւոր ժողովոյ առջև պատասխանատուութեան հրաւիրուելու պատասխանատուութիւնը՝ ուրիշի, որ իմ միայ փոխարինութիւնս յայտնելով՝ հաղ ժողովոյ անդամներուն փափուկ պարտաւորութեան կոչելու պատճառ դրած էր ինձ.

նոյնպէս և չի կրնար շինել թէ ոչ՝ պարտուցին պարտուցաց կատարման մասին՝ Ադրին ուրիշ բարոյական մեծ պատասխանատուութիւն մ՚ալ ինկրի, որ՝ արդ՝ ելեմ խզմիս և զգայմանցս վրայ ծանրացած՝ դիս անկարող կընէն՝ այլ ևս այս պարտքը շարունակել։

«Ուստի խնդրեմ։ Որբազան Հայր։ Ներկայ հրաժարագիրս պատկառելի ընդհանուր ժողովոյ ոտներն ներկայացնել, յարեւանցիք ոնոր յաջորդ նստին մէջ։

Մնամ բարձր արիւնութեան
ձերոյ՝ ամենախոնարհ ծառայ

27 յուլիս 1873 Ե. ԿՐՃԻԿԵԱՆ

Ե. ՊԱՏՐԻԱՐՔԻՆ ՀՐԱԺԱՐԱԿԻՆԸ.

Վարչութեան նախագահին և իբր խորհրդական ժողովին մէջ երկար ժամանակէ ի վեր տեսնուած անհամաձայնութիւնն քանը նաև փոխադարձ հակակրութիւնն ու անվստահութիւնն ուրիշ հետևանք չէին կրնար ունենալ, բայց եթէ միայն կամ միայն անկումը։

Այս երկրորդ անգամն է որ Քաղ. ժողովոյ և Պատրիարքի մէջ դժտութիւն ծագելով Պատրիարքական հրաժարականի խնդիրն յերևան կուգայ, խնդիր մը՝ որ 1866ին տիւսաֆ խբ. ռաֆութեանց, երկպառակութեանց և վնասուց պատճառ եղաւ։ կը վախնանք որ այս անգամ ալ դարձեալ դառն պատուղներ բերէ։

1866ի վարչական տագնապին ժամանակ՝ Սահմանադրութիւնը կործանման վտանգի մէջ ինկաւ։ այս անգամ ալ կրնայ նոյնը նորոգիլ, եթէ ազգային երեսփոխանութիւնն իր պաշտօնին բարձրութիւնը պատասխանելու ընթացքի մէջ չդտնուի և թողու որ ժողովուրդը միայնակով երեսփոխանութեան գործն ինք կատարելու ձեռնարկի։

Այս երկիւղներէ կը ծագին բնականաբար մեր մտայ մէջ ուռնելով ժողովրդեան մէջ քանի մ՚օրէ ի վեր ծագած յուզմունքն և հասարակային կարծեաց մէջ տիրած անհամոյնութիւնը։

Մինչև հիմա Պատրիարքական փոփոխութեան խնդիր ծագած ժամանակ՝ կարծեաց անհամաձայնութիւնը կամ երկպառակութիւնն ուրիշ կերպարանք ունէր։ մէկ կողմը ժողովրդեան, բազմութիւնը, միւս կողմը հարուստ կամ ազդեցութեան տէր ազգայինք կը գտնուէին։ կռիւը բնականաբար այս երկու մասանց մէջ կը ծագէր, և յաղթութիւնն հզօրագունին կը մնար։ Այս անգամ այնպէս չէ։ հարուստ և աղքատ, գոյնեղի և սանդուխտ, ամեն կարգէ ազգայինք իրարմէ բաժանեալ են կարծեաց։ մեծ մասն մը Ս. Պատրիարքին միայը կուգեն, մէկ մասն մ՚ալ փոխուիլը։ իսկ փաղ. ժողովոյ հասնար կրնանք վստահութեամբ ըսել թէ կարծեաց անհամաձայնութիւն չկայ։ եթէ Ս. Պատրիարքը քանի մը սխալներ գործած է, Քաղ. ժողովը աւելի մեծ սխալներ գործելով եւ ապիկարութեան զգալի փորձեր տալով ընդհանուր գժգոհութիւն յարուցած է։ Հետևաբար Ս. Պատրիարքին հրաժարականն ընդունելի կամ ոչ, Քաղ. ժողովոյ մեծն անհնարին եղած է և այդ էն իսկ իւր մեծագոյն մասը կորնչնելով դրեթէ քայքայուլ վիճակի մէջ է։

Իրողութիւններն ակներև կեցած ըլլալով, մեր այս ըսածն օրինակներով հաստատելու հարկ չկայ։

Իսկ Ս. Պատրիարքին հրաժարականին խնդրոյն լուծմանը գալով մեր կարծիքն այս է թէ ժողովրդական կարծեաց այս աստիճան պատակաեալ վիճակին մէջ հրաժարական ընդունիլը խոհեմութիւն չէ։ աւելի բանաւոր և ազգին խաղաղութեանն աւելի օգտակար կը թուի մեզ նոր Քաղաքական ժողով մ՚ընտրել անկողմնակալ անձերէ, և փոքրաթիւ անել իկ Ս. Պատրիարքին դէմ տարուած հակառահմանադրականութեան միագնականութեան և այլ գոյցները մինչև ի՞նչ աստիճան ըստուգութիւն ունին։

ՊԱՄՊԱՔԻԱ ԵՒ ՓԱՂ. ԺՈՂՈՎ.

Բ.

Այս երկու մարմիններն՝ ութ ամսէ ի վեր իրարու հակառակ քայլ կառնեն։ և այս տաժանելի և տագնապալից ճամբորդութիւնն երկուքին ալ միապէս սուղի նստաւ։ Եւրոպական և բարոյական վնասներ հասցընելով։ բայց թէ ո՞վ պիտի յաղթանակէ —արդեն իրաց ոլորտները կայն որոշած են, և ապագան ալ իւր վճիռը պիտի տայ։

Մենք չպիտի խօսինք այս խրնդրոյն ծագումնը, քաղաքական ժողովոյ բռնած քաղաքականութիւնն և վարչական հակասական դիրքնոց վրայ։ այլ պիտի գրենք երեքշաբթի և չորեքշաբթի սրեբուն մէջ պատահած ցաւալի դէպքերուն վրայ։ որք վարչական անխորհուրդ որոշմանց և անօրէնութեանց իրական հետևանքներն եղած են։ Ա. բ. դէպքերուն վրայ թէպէտ Ազգային թերթերէն Օրագիր և Ասխա դրած էին, բայց մին՝ իր ընդհանրական պատիւը բարդագալ չվտանգելու համար այն պատմութեան էական մասերը լռութեամբ անցած էր։ իսկ միւսն ալ սխալներով ալեալած։

Մենք բան նդելութիւնը պատմենք։ մեր խորհրդածութիւնն ու դիտողութիւններն ուրիշ անգամի թողլով։

Երեքշաբթի օրը՝ ի դիմաց Ընտրողական ժողովոյն Սամանթիոյ Արժ. Ներսէս վարդապետ։ Տէր Սրբիստակէս։ Օգոստէն էֆ. Թօճատարեան և Պապրիկ Մանուկ ազգ. խառն ժողովոյ կը ներկայանան Ընտրողական ժողովոյն մէկ սեղանագլխովը՝ դոր Օրագիր հրատարակած էր։ Օգոստէն էֆէնտի կատարելարկէ որ Սամանթիոյ դատապարտելոց ներողութեան գործը թաղին Ընտրողական ժողովոյն յանձնեն։ Ասոնց դէմ Գրիգորատուր էֆէնտի կարարիէ թէ «բաց օրուէ այս տաճանը զանոնք դատապարտած է (՞)։ Ներողութիւն ասոր իրաւունքն ալ ուղղակի իրեն վերապահած է»։ Ցոյց մը։ բոյ կ՚ուիսին։

Օգոստէն էֆ.— Քանի որ Ընտրողական ժողովը վարչութեան մէկ հիզմն է, միթէ չկրնա՞ր փոխանորդաբար այն գործն ի գլուխ հանել։ և միթէ այս միջոցաւ աւելի չդիւրանա՞ր Սամանթիոյ խաղաղութիւնը։

Գրիգոր էֆ.— Ս. դէպ անկարելի բան է։

Գրիգորեան էֆ.— Վարչութիւնը իւր որոշումն ետ չկրնար առնել։

Օգոստէն էֆ.— Մենք կը հետաքրքրենք որ՝ քուէարկութեան միջոցին դատապարտելոց կողմանէ մեծ դժուարութիւններ պիտի եղնէ մեր դէմ։ ուստի կամ պէտք է մեր հրաժարականն ընդունիլ։ կամ պէտք է ցանթիէի գայմագամութեան խնդրելով որ խուսմ մը դիմաց ղրկէ։ որպէս զի քուէարկութեան միջոցին հսկեն։

Գրիգոր էֆ.— Հրաժարականը ձեր գիտնալիք գործն է։ բայց դիտնաք չենք կրնար տալ։

Կրճիկեան էֆ.— Կը տեսնա՞ք. Օգոստէն էֆէնտի հրաժարականը պարտաւորեցուց դնելով Վարչութեան վրայ ազդեցութիւն բանեցնել կուզէ։

Օգոստէն էֆ.— Կրճիկեան էֆէնտի, դուք լուեցէ՛ք։ Սամանթիա ձեր ութամսեայ կրիչ զոհն է։

Գրիգոր էֆ. (խոյսոր ձայնով) — Դո՛ւք ըրիք։ դո՛ւք։

Ամբոխ վրայ խօսքերն իրար կը շաղփոթին։ ազդարարելով կը բարձրանան։ աչ հոն կը լսեն օրէնք։ կը լսեն դատարանի իշխանութիւնը։ Վարչութիւնը կը կասկածեն իւր պաշտօնական մի հանձնութիւնը։ և իւրաքանչիւր իր կրից ձայնը յառաջ կը վարէ։ վերջապէս իւրաքանչիւր ինք կը պոռայ։ ինք կը լսէ։ Այս միջոցին Կրճիկեան էֆէնտի՝ կ՚ըսէ թէ «Սամանթիոյ Ընտրողական ժողովոյն պատգամաւորները դուրս եկեն։ որպէս զի ժողովը առանձին իր որոշումն ընէ»։

Այս խօսքին վրայ։

Ամենապետ էֆ.— Դուրս ելէք որ ժողովը խորհի։

Ոգոստէն էֆ.— Կրճիկեան ալ Ընտրողական ժողովոյն անդամ է, ան ալ սէլաք է մեզ հետ դուրս ելնէ։ . . . մարդ մը, գատաւոր և դատախազ միանգամայն չկրնար ըլլալ։

Գրիգոր էֆ.— Մէջ։ դուք իրաւունք չունիք անոր վրայ ազդեցութիւն բանեցնելու։

Օգոստէն էֆ. Դուք ձեր կամքն օրէնք կուզէք կրեցնել։

Այս խօսքին վրայ նորէն ապմուկ մէջ վրիտաս։ դղրդում գոչում, ոտան օդը թնդացնել։ և առեւանը խառնաձայն ազաղակներով լեցաւ։ իսկ Ամենապետ էֆէնտին այս ցաւալի խառնաշփոթ վիճաբանութեան ատեն հանար, քանիցս անդամ ժողովը յուզութիւն, հրաւիրելէն և չյաջողելէն վերջը՝ ժողովելով Օգոստէն էֆէնտիի բոլոր ինքն, և կէս քաղաքավարութեամբ և կէս ցաղրութեամբ անոր թեր մնալով՝ ի միասին ատենանէն դուրս օրհնը ելան։ Գատաւորներէն Մանուկ ոտան ալ չկրնալով ինքզինքը երկար զսպել, տաճկերէն քարտուղարով, ախտ Գրիգորատուր էֆէնտիի դէմ դալով։ «Սամանթիան աւերակ դարձուցիր, երկրորդ Սնի մը պիտի ձգես այսուցիր, անխիղճ, անամիտ, և այլն բանալով քարկոծեամբ դուրս ելաւ։

Ահա ժամու միջոց մ՚անցնելէն վերջը՝ ժողովը Սամանթիոյ քարոզիչը ներս կանչեցին։ ախտն։

Գրիգ. էֆ.— Քանի որ ընտրողական ժողովը անպատշաճ կերպով վարուեցաւ ժողովոյս հետ և անոր արժանապատուութիւնը վիրաւորեց, անոր համար ժողովս որոշած է որ դարձը ձեզ յանձնուի։ այն է, եթէ մինչև յառաջիկայ չաբաթ օր 7 անձինք՝ իրենց դրաւոր զղջումն ձեզ յանձնեն՝ ուղղակի Պատրիարքարան դրկէք։

Ներսէս վարդապետ.— Քանի որ մենք թեմին մէջ փոխանորդարար Պատրիարքարանը կընդունիկոյսցնենք, աւելի օրինաւոր չը՞լլար որ այդ ներողութեան գործը ուղղակի մեզ յանձնէք։

Այս առաջարկութիւնը՝ փափագեան և Գրիգորատուր էֆէնտիներէն մերժուեցաւ։ և Արժ. Ներսէս վարդապետն ալ՝ անոնց արդար փոխարինութիւն մ՚ընելու համար, եղած նոթերին որոշման առանց հաւանութիւն ցոյց տալու՝ դուրս ելաւ։

Գիշեր մը վերջը՝ Օգոստէն էֆէնտին և Մանուկ ագան ժողովին գրան ոտ հասանը մէկ կողմ հրելով՝ ներս կը մտանին։

Օգոստէն էֆէնտի.— Ժողովոյդ որոշումը մեզ յայտնեցէք։

Փափագեան և. Հալաճեան էֆ. (միաձայն).—Հարկ չկայ ձեզ յայտնել, ապրդէն քարոզչին ազդարարութիւն եղած է։

Օգոստէն էֆէնտի.— Օրէնքը կը պահանջէ որ ուղղակի մեզ յայտնէք, որովհետև ի պաշտօնակ եկած ենք։

Փափագեան էֆ.— Ձեզի և Եղիր անոր է եղեր, մեկ բան ըսել է։

Գրիգոր էֆ.— Ինչո՞ւ մը քառասուն հոգի չեն յայտներ, ուստիկ տկնաք ընլալիք հրահանգը քարոզչին տրուեցաւ։

Օգոստէն էֆ.— Դարձեալ անուսմ ատանկ որոշում մը չենք կրնար ընդունիլ։ իսկ եթէ ընտրողական ժողովոյն գրաւոր հրամանը չունիք։ մենք կրնանք ինքզինքնիս ազատ համարել։ ինչ ուզեն ընեն։ մենք մեր իրաւունքն անձամբ անձին պաշտպանել։

Օգոստէն էֆէնտի կը պատասխանէ։ դուք իրաւունք չունիք ժողովոյս դէմ բանութիւն բանեցնելու։ գիտնաք։ էք որ մենք կրաւորական գործիք մ՚ենք։ վարչութիւնը հրահանգ ղրկած է։ և մենք պատրաստ ենք զայն անթերի գործադրելու։ բայց վարչութիւնը ձեր բողոքը մնիկ չը՞ներ եղեր։ մեզի ինչ . . . ահա վարչութիւնը։ ահա դուք։ գացէք ձեր հարցը մնարքեցէք։

Տիգրան էֆէնտի Գրատեան (ամենարատանելոյ մը)։ «Մենք Պատրիարք-

քարան կերթանք, կը բողոքենք, մեր իրաւունքը կը պահանջենք, վերաքննութիւն կուզենք. իսկ վարչութիւնը Պատրիարքարանի մէջ մեզ մոռիկ չըներ, մեր բողոքագիրը կը մերժէ, մեր իրաւունքները կը բռնադատէ, վերաքննութիւն ընելը ցիղերուն կը դարձի, հոմանաւոր բռենք, ահմանագրական դիմակի տակ ամենն անիրաւութիւն կը գործէ՝ անմեղութիւնն սպաննելու. հոմար Բեռայի մենք ալ Սամսթիոյ մէջ ահմանագրական վարչութիւնը չենք ճանչնար. կը մերժենք անոր հակասական հրահանգները, և անանկ վարչութեան մ'իրաւասութիւն տակ դրուած ընտրական ժողովոյ մը չենք կրնար ներել, որ քուէարկութեան ձեռնարկէ։

Այս խօսքերուն վրայ ատենապետ Էֆէնտին չափէն աւելի դայրանալով կը պատասխանէ. «Ընտրողական ժողովն առանձի տկար զէնքերու իր թիկունքը չդարձներ... ես այս քուէարկութիւնն անպատճառ պիտի ընեմ յաւելեալ կիւրակէին... եթէ սպառիչ կրնայու միտք օնիք, քուէարկութեան դէմ դիմարութիւն հանեցէք։»

Պօղոս Էֆէնտի Ակրեան (ամբասանելոյ մը)։ «Մեր իրաւանց և պատուոյն համար ամէն վտանգ ոչք առած ենք. վասն զի առանց անանց մեր կեանքը նշանակութիւն չունի։ Մենք կըսենք որ եթէ իրապէս Սահմանագրական ժողովուրդ մ'ենք, պէտք է անոր տրամադրութեանց ակզբանց համեմատ վարուին թէ՝ վարչութիւնն և թէ Ազգը. բայց քանի որ վարչական այս ընթացքը ծայրագոյն միապետական է, նոյն իրաւամբ մեզն ալ յարձակողական պիտի ըլլայ, թէ և վախճանը չգիտցայ կամ մեռ ըլլայ։»

Այս ջերմ վիճաբանութեանց և առարկութեանց դէմ՝ երկու կողման կիսքերը կը յուզուին, հ'օգտին իրարու ծանր խօսքեր և սպառնալիքներ ընել։ Կարապետ Էֆէնտի Ջիլճեան՝ որ Ընտրողական ժողովոյն անդամ է, այս կերպ քուէարկութեան մը դէմ հետեւանքը նկատելով՝ ըսաւ. «Մենք թիւոյն խաղաղութեան և օգտին համար ընդունած ենք այս պայմանը՝ քանի թէ մեր անհատական փոքրագոյն և չահուն համար. ասոնի քանի որ մեր պատասխանատուութեան տակ՝ յուսացուած խաղաղութենէն աւելի՝ չյուսացուած խռովութիւններ ու վնասներ տեղի պիտի ունենան, այդ ոչ իմ կամքս է և ոչ իրենս։ և ոնա այս վայրկեանէն կը հրաժարիմ։» Այս խօսքին վրայ ոտք հլաւ երիտասարդ. և ահա անդիէն Սրիկ էֆէնտին ոտիպեց որ նստի. բայց նա՝ երբ առանց աղանդ կախելու իւր ճանապարհն կը շարունակէր։ Սրիկ էֆէնտի ակաւ անվայել խօսքեր ընել։ Ասոր վրայ Ջիլճեան էֆէնտի վերաւորուած եւ դալարձաւ և ակաւ. ոտքին նոնոն ինքն ալ փարուիլ։

Այս նոխատակեան բանակռիւն յանկարծ ակաւ կատմարտութեան փոխուիլը նախայարձակը Սրիկ էֆէնտին էր՝ որ ուժգին ապտակ մը հանեց Ջիլճեան էֆէնտիի. անկէ ետքը կուգայ Ջիլճեան էֆէնտիի ուռած կռփահարուածը, որ Սրիկ էֆէնտիի դէմքին վրայ վիրաց նեղ ակաս մը ձգեց։ Հաւանական է որ այս կռիւը մեռնիլի հարուածներով պիտի վերջանար, եթէ ներկայ գտնուողք ընդմիջի մի՛ամտնելով իրարմէ չբաժնէին Ընտրողական ժողովոյն այս երկու շահատակները։—Զմոռնանք յիշել որ այս կռուոյն մէջ՝ անծանօթի բռնկի հարուած մը Դպրատան Պատասխանատուին քիթին քիչմանով չարաչար ստրիեցաւ։

Այս տրրբարդ Ընտրողական ժողովն ալ, ահա ասանկ արեան ուռանրանաւ մը վերջացաւ՝ ամբաստանութիւն մ'ալ Վարչութեան վրայ ձգելով։

26 Յուլիս 1873
Սամսթիա Տ. Մանուէլեան։

ՓԱՂ. ԺՈՂՈՎ ԵՒ ՍԱՄՍԹԻԱ

Մէկ երկու օրէ ի վեր Օրագիր և Ասիա խել մը—իրարու հակասական—հրատարակութեամբ այնպէս ցուցնել կուզեն թէ Փաղ. ժողովոյ յանիրաւի դատապարտել ուզած անձինք մոռգիր են նեղրում խնդրելու։

Օրագրոյ և Ասիոյ այս հրատարակութիւններու բոլորովին ճշմարտութեան հակառակ են։

Այնա դրածոց ճշդիրա վիճակը.

Սամսթիոյ խնդիրը երբ ոսկ Փաղ. ժողովոյ անդամներուն բազկացեալ մասնաժողովոյ ներկայացաւ, մասնաժողովը Փաղ. խորհրդոյ զէմ բողոքողները վանելով իրենց բողոքն ետ դարձուցին և ասով մեղասպան թաղականը պատասխանելու համար բողոքողներէն յանիրաւի 7 անձինք դատապարտեց։

Փաստաբան Տիգրան ագա և ես օրինաւորապէս Փաղ. ժողովոյ վերոյիշեալ որոշման դէմ բողոքելով վերաքննութիւն խնդրեցինք. Փաղ. ժողովն ալ վերջապէս մեր բողոքը խնդրոյ կարգն անցուց։

Վերջին պրեա Կրիկեանի էֆ. ի հրաժարականը թաւն ժողովոյ հէջ առնուելն յետոյ Փաղ. ժողովոյ որդին ոսուած որոշման դէմ բողոքութեան օրն ալ կը մոռանար. ուստի վերջին պարոյր մ'ալ կատարուած լինելու համար ազդարարեցինք Փաղ. ժողովոյ՝ որպէս զի նախապէս ընդունած և խնդրոյ կարգն անցուցած մեր բողոքագիրը նկատողութեան առնելով ալ օր եղած քննութիւններն ընէ։

Այսիր զուտ՝ անցեալ հիւրակէ որ Ընտրողական երդմամբ յայտարարեցինք թէ Փաղ. ժողովոյ որոշումը բողոքող ներքին է ասոնց, ըսին՝ բան օրինի կապաւանք որ Փաղ. ժողովը կամ իր որոշումը յետս կոչէ և կամ վերաքննութիւն ընէ։

Եմէ Փաղ. ժողովն յետս կոչէ իր որոշումը, Փաղ. ժողովոյ Օրագրի և Պրահիկեանի դէմ ունեցած դատերնիս քուէարկութենէն նոքին պիտի ձգենք. իսկ եթէ յետս կոչում չընէ և վերաքննութիւնն ալ գլանոյ, այն ատեն պիտի ստիպուինք Փաղ. ժողովն ամբաստանելով անոր հետ դատուելու. այն միջոցին եթէ Ընտրողական ժողովը քուէարկութեան ձեռնարկի և Փաղ. ժողովոյ յանիրաւի տուած վճռոյն հակառակ օրինաց գործադրութիւն տեսնենք, չպիտի ընդունինք և մեր քուէն պիտի տանք։ ուստի վերջին պարոյր մ'ալ կատարուած լինելու համար ազդարարեցինք Փաղ. ժողովոյ՝ որպէս զի նախապէս ընդունած և խնդրոյ կարգն անցուցած մեր բողոքագիրը նկատողութեան առնելով ալ օր եղած քննութիւններն ընէ։

Ասիոյ զուտ՝ անցեալ հիւրակէ որ Ընտրողական երդմամբ յայտարարեցինք թէ Փաղ. ժողովոյ որոշումը բողոքող ներքին է ասոնց, ըսին՝ բան օրինի կապաւանք որ Փաղ. ժողովը կամ իր որոշումը յետս կոչէ և կամ վերաքննութիւն ընէ։

Մենք ի՞նչ ըրինք որ ներում խնդրինք. մենք դատապարտեալ ուզող Փաղ. ժողովը թող մեր յանցանքը ցուցնէ։ ինչպէս որ մենք իրենց յանցանքներնը չարեցինք Մասիսի մէջ Փաղ. ժողով և Ընտրողական վերնագրով։

Կամ ոչ՝ ի՞նչ մ'ալ ընպարձակենք գանենք։

Կրիկեան՝ Օրագրոյ գրատեսական զարգացութեանց մէջ ըրած նենգութիւնները պիտի հաստատեմ ընաւ. ամիսներ անցան, ոչ քննութիւն եղաւ և ոչ կամ Կրիկեան իրրեւ պրպարտիչ և կամ Օրագիր ներում դատապարտուեցաւ։ Ահա զուտ զիտնք՝ Փաղ. ժողովն ի՞նչ ընէ. գԱրագիր երկնական խորհրդոյ անդամ ընուս ասիոյն նա խանհեմութեամբ հրատարեցաւ։ Արդ Փաղ. ժողովն ինչո՞ւ քննութիւն չըներ և արդէն ամբաստանեալ մէկը դատեալ պաշտօնի կը կարգէ. ալ տարակոյս չկրնայ թէ Օրագիր ալ Փաղ. ժողովոյ համար ընելիքներ ունի, որով Փաղ. ժողովը փախնալով ատեն՝ քննութիւն չընել չուզեր և գԱրագիր կը գովէ։

Զգենք Փափազեան Պետրոսն և Դաղդարեան Գրիգորն էֆէնտիները՝ հալածեան և Մանրիկեան էֆէնտիներ՝ դուք ազգին վատահութեանը արժանի և պատուաւոր վարձատրական էք. երբ մեր պաշտօնականներէն մին զմիւսն նենգող եւ անիրաւութեան ամբաստանէ, միմիայն քննութիւն չէ՞ք ըներ, տարակոյս չկայ թէ կը նեղէք։

Երբ ձեր շահը ապահովելու համար այդ քննութիւնը կընէք, ինչո՞ւ չէք ըներ նոյնը՝ ազգին շահն ապահովելու համար։

Էֆէնտիներ, ո՞րը կ'ընդունէք. Ազգին շահը ապահովելու անհոգի կենալը՝ չէ՞ թէ՝ ի՞նչ հա այս ու այն անձանց գանի վատագի ենթարկելը։ լուծեցէք մեզ այս հանդ ցայսը։

Դարձեալ կը սեսնք. ինչո՞ւ ներում խնդրենք մենք։ Փաղ. ժողո՞վ. ներում մենք ալ՝ էն պիտի խնդրենք։ և գիտէ՞ք ելը։ Եթէ ինչ չահն այս ատենան վերջ ինչպէս մեզնէ ներում խնդրող գիր մը պիտի առնէր։ մենք որ հաստատապէս որոշած ենք Փաղ. ժողովոյ հետ դատուիլ Մեր այս յայտարարութեանց ճշմարտութեանց մեծ ապացոյց չէ՞ Փաղ. Ս. Հոր վարչութեան ոնօրէնութեան անկարելի լինելն յայտարարելով ժողովն դուրս ելնելը։

Փաղ. ժողովն Ընտրող ժողովոյ խնդիրը չընկալնելու ինչ ասնէր։ կամ այսոր Ընտրող. ժողովը. ասկայն այդպէս չէ. դիտէ՞ ալ ելք Ընտր. ժողովը թէ ինչո՞ւ Փաղ. ժողովն իրեն խնդիրը չընդունեց՝ ահա պատճառը

Փաղ. ժողովն չհաւատաց թէ չարաթի մը յառաջ Փաղ. ժողովոյ որոշման դէմ առատ հապաղ բողոքներ՝ չարաթի մը վերջը ներում խնդրելու դիմած ըլլան։ Բուսիներու Փաղ. ժողովը լաւ փորձած էր անոնց հաստատամտութիւնը. որովհետև Փաղ. ժողովն ոչի դիտէր թէ անոնք՝ իրենց անձեկ և Փաղ. ժողովոյ դատապարտելի ընթացքի մէջ գտնուած ըլլալը. և դայս հաստատելով իրենց անմեղութիւնը հրատարակել ուզելու համար դիտէին. ուստի ինչպէս հաւատար Ընտրողոյ ըսածին։

Դիւրին միջոց մը կար. ինչո՞ւ չընրաց դայն Ընտր. ժողովը. քանի որ Փաղ. ժողովը վատահանել կուզէր դատապարտելոյ ներում խնդրող գիրը Ընտր. դատաստանեալոյ ներում խնդրող գիրը ասնէր։ Թող Ընտր. ժողովն այդ ներում խնդրող գիրերն Ընտր. դատապարտեալներն առաջ վարչութեան մատուցանել աւելորդէր. այն ատեն անյուսալի է թէ վարչութիւնը ընտրողական ժողովոյ խնդիրը մերժէր. և ասով դրսը կը լմնար։

Այդեկ սակայն ներում բառին առաջին դիրը ոնդնէն հանուն ոՀ կրնայ և ինչո՞ւ մենք ներում խնդրինք։

Ներումը թող Փաղ. ժողովը խնդրէ։

Ասոնք Ընդարձ ներեցոյ Պոմիկեան ժամանակին դայն չյայտնեց. Փաղ. ժողովն ալ զանոնք պաշտպանելով Սամսթիան աւելցաց. իսկ Պօղոս ու Ցիկրան այս ապագտեր ընթացքի դէմ բողոքելին Այդ կը հարցնեմք ազգասիրաց հաստատակամութեան թէ ներումն ո՞վ խնդրելու է։

Մենք ի՞նչ ընենք որ ներում խնդրենք. մենք դատապարտեալ ուզող Փաղ. ժողովը թող մեր յանցանքը ցուցնէ։ ինչպէս որ մենք իրենց յանցանքներնը չարեցինք Մասիսի մէջ Փաղ. ժողով և Ընտրողական վերնագրով։

Կամ ոչ՝ ի՞նչ մ'ալ ընպարձակենք գանենք։

Կրիկեան՝ Օրագրոյ գրատեսական զարգացութեանց մէջ ըրած նենգութիւնները պիտի հաստատեմ ընաւ. ամիսներ անցան, ոչ քննութիւն եղաւ և ոչ կամ Կրիկեան իրրեւ պրպարտիչ և կամ Օրագիր ներում դատապարտուեցաւ։ Ահա զուտ զիտնք՝ Փաղ. ժողովն ի՞նչ ընէ. գԱրագիր երկնական խորհրդոյ անդամ ընուս ասիոյն նա խանհեմութեամբ հրատարեցաւ։ Արդ Փաղ. ժողովն ինչո՞ւ քննութիւն չըներ և արդէն ամբաստանեալ մէկը դատեալ պաշտօնի կը կարգէ. ալ տարակոյս չկրնայ թէ Օրագիր ալ Փաղ. ժողովոյ համար ընելիքներ ունի, որով Փաղ. ժողովը փախնալով ատեն՝ քննութիւն չընել չուզեր և գԱրագիր կը գովէ։

Զգենք Փափազեան Պետրոսն և Դաղդարեան Գրիգորն էֆէնտիները՝ հալածեան և Մանրիկեան էֆէնտիներ՝ դուք ազգին վատահութեանը արժանի և պատուաւոր վարձատրական էք. երբ մեր պաշտօնականներէն մին զմիւսն նենգող եւ անիրաւութեան ամբաստանէ, միմիայն քննութիւն չէ՞ք ըներ, տարակոյս չկայ թէ կը նեղէք։

Երբ ձեր շահը ապահովելու համար այդ քննութիւնը կընէք, ինչո՞ւ չէք ըներ նոյնը՝ ազգին շահն ապահովելու համար։

Էֆէնտիներ, ո՞րը կ'ընդունէք. Ազգին շահը ապահովելու անհոգի կենալը՝ չէ՞ թէ՝ ի՞նչ հա այս ու այն անձանց գանի վատագի ենթարկելը։ լուծեցէք մեզ այս հանդ ցայսը։

Դարձեալ կը սեսնք. ինչո՞ւ ներում խնդրենք մենք։ Փաղ. ժողո՞վ. ներում մենք ալ՝ էն պիտի խնդրենք։ և գիտէ՞ք ելը։ Եթէ ինչ չահն այս ատենան վերջ ինչպէս մեզնէ ներում խնդրող գիր մը պիտի առնէր։ մենք որ հաստատապէս որոշած ենք Փաղ. ժողովոյ հետ դատուիլ Մեր այս յայտարարութեանց ճշմարտութեանց մեծ ապացոյց չէ՞ Փաղ. Ս. Հոր վարչութեան ոնօրէնութեան անկարելի լինելն յայտարարելով ժողովն դուրս ելնելը։

Փաղ. ժողովն Ընտրող ժողովոյ խնդիրը չընկալնելու ինչ ասնէր։ կամ այսոր Ընտրող. ժողովը. ասկայն այդպէս չէ. դիտէ՞ ալ ելք Ընտր. ժողովը թէ ինչո՞ւ Փաղ. ժողովն իրեն խնդիրը չընդունեց՝ ահա պատճառը

Փաղ. ժողովն չհաւատաց թէ չարաթի մը յառաջ Փաղ. ժողովոյ որոշման դէմ առատ հապաղ բողոքներ՝ չարաթի մը վերջը ներում խնդրելու դիմած ըլլան։ Բուսիներու Փաղ. ժողովը լաւ փորձած էր անոնց հաստատամտութիւնը. որովհետև Փաղ. ժողովն սոյնկ դիտէր թէ անոնք՝ իրենց անձեկ և Փաղ. ժողովոյ դատապարտելի ընթացքի մէջ գտնուած ըլլալը. և դայս հաստատելով իրենց անմեղութիւնը հրատարակել ուզելու համար դիտէին. ուստի ինչպէս հաւատար Ընտրողոյ ըսածին։

Դիւրին միջոց մը կար. ինչո՞ւ չընրաց դայն Ընտր. ժողովը. քանի որ Փաղ. ժողովը վատահանել կուզէր դատապարտելոյ ներում խնդրող գիրը Ընտր. դատապարտեալներն առաջ վարչութեան մատուցանել աւելորդէր. այն ատեն անյուսալի է թէ վարչութիւնը ընտրողական ժողովոյ խնդիրը մերժէր. և ասով դրսը կը լմնար։

Այդեկ սակայն ներում բառին առաջին դիրը ոնդնէն հանուն ոՀ կրնայ և ինչո՞ւ մենք ներում խնդրինք։

Ներումը թող Փաղ. ժողովը խնդրէ։

Ասոնք Ընդարձ ներեցոյ Պոմիկեան ժամանակին դայն չյայտնեց. Փաղ. ժողովն ալ զանոնք պաշտպանելով Սամսթիան աւելցաց. իսկ Պօղոս ու Ցիկրան այս ապագտեր ընթացքի դէմ բողոքելին Այդ կը հարցնեմք ազգասիրաց հաստատակամութեան թէ ներումն ո՞վ խնդրելու է։

Մենք ի՞նչ ընենք որ ներում խնդրենք. մենք դատապարտեալ ուզող Փաղ. ժողովը թող մեր յանցանքը ցուցնէ։ ինչպէս որ մենք իրենց յանցանքներնը չարեցինք Մասիսի մէջ Փաղ. ժողով և Ընտրողական վերնագրով։

Կամ ոչ՝ ի՞նչ մ'ալ ընպարձակենք գանենք։

Կրիկեան՝ Օրագրոյ գրատեսական զարգացութեանց մէջ ըրած նենգութիւնները պիտի հաստատեմ ընաւ. ամիսներ անցան, ոչ քննութիւն եղաւ և ոչ կամ Կրիկեան իրրեւ պրպարտիչ և կամ Օրագիր ներում դատապարտուեցաւ։ Ահա զուտ զիտնք՝ Փաղ. ժողովն ի՞նչ ընէ. գԱրագիր երկնական խորհրդոյ անդամ ընուս ասիոյն նա խանհեմութեամբ հրատարեցաւ։ Արդ Փաղ. ժողովն ինչո՞ւ քննութիւն չըներ և արդէն ամբաստանեալ մէկը դատեալ պաշտօնի կը կարգէ. ալ տարակոյս չկրնայ թէ Օրագիր ալ Փաղ. ժողովոյ համար ընելիքներ ունի, որով Փաղ. ժողովը փախնալով ատեն՝ քննութիւն չընել չուզեր և գԱրագիր կը գովէ։

Զգենք Փափազեան Պետրոսն և Դաղդարեան Գրիգորն էֆէնտիները՝ հալածեան և Մանրիկեան էֆէնտիներ՝ դուք ազգին վատահութեանը արժանի և պատուաւոր վարձատրական էք. երբ մեր պաշտօնականներէն մին զմիւսն նենգող եւ անիրաւութեան ամբաստանէ, միմիայն քննութիւն չէ՞ք ըներ, տարակոյս չկայ թէ կը նեղէք։

Երբ ձեր շահը ապահովելու համար այդ քննութիւնը կընէք, ինչո՞ւ չէք ըներ նոյնը՝ ազգին շահն ապահովելու համար։

Էֆէնտիներ, ո՞րը կ'ընդունէք. Ազգին շահը ապահովելու անհոգի կենալը՝ չէ՞ թէ՝ ի՞նչ հա այս ու այն անձանց գանի վատագի ենթարկելը։ լուծեցէք մեզ այս հանդ ցայսը։

Դարձեալ կը սեսնք. ինչո՞ւ ներում խնդրենք մենք։ Փաղ. ժողո՞վ. ներում մենք ալ՝ էն պիտի խնդրենք։ և գիտէ՞ք ելը։ Եթէ ինչ չահն այս ատենան վերջ ինչպէս մեզնէ ներում խնդրող գիր մը պիտի առնէր։ մենք որ հաստատապէս որոշած ենք Փաղ. ժողովոյ հետ դատուիլ Մեր այս յայտարարութեանց ճշմարտութեանց մեծ ապացոյց չէ՞ Փաղ. Ս. Հոր վարչութեան ոնօրէնութեան անկարելի լինելն յայտարարելով ժողովն դուրս ելնելը։

Փաղ. ժողովն Ընտրող ժողովոյ խնդիրը չընկալնելու ինչ ասնէր։ կամ այսոր Ընտրող. ժողովը. ասկայն այդպէս չէ. դիտէ՞ ալ ելք Ընտր. ժողովը թէ ինչո՞ւ Փաղ. ժողովն իրեն խնդիրը չընդունեց՝ ահա պատճառը

Փաղ. ժողովն չհաւատաց թէ չարաթի մը յառաջ Փաղ. ժողովոյ որոշման դէմ առատ հապաղ բողոքներ՝ չարաթի մը վերջը ներում խնդրելու դիմած ըլլան։ Բուսիներու Փաղ. ժողովը լաւ փորձած էր անոնց հաստատամտութիւնը. որովհետև Փաղ. ժողովն սոյնկ դիտէր թէ անոնք՝ իրենց անձեկ և Փաղ. ժողովոյ դատապարտելի ընթացքի մէջ գտնուած ըլլալը. և դայս հաստատելով իրենց անմեղութիւնը հրատարակել ուզելու համար դիտէին. ուստի ինչպէս հաւատար Ընտրողոյ ըսածին։

Դիւրին միջոց մը կար. ինչո՞ւ չընրաց դայն Ընտր. ժողովը. քանի որ Փաղ. ժողովը վատահանել կուզէր դատապարտելոյ ներում խնդրող գիր մ

ՅՈՂ. ԿԻՍՄԱԼԻ ԸՆՏԱՆԵԱՑ

Վ. Վարդ. Գէորգեան հաւատարիմ
Փոխէր Մեխերտիչ Էրէրոյ Թ. 3.

Այս բաղադրութիւնը, որոյ գլխաւոր նիւթերն են կիսեբլին եւ Պոլսոյ վարդը, մարմնը կը ճերմկցնէ ու կրգօրացնէ, եւ առոյգ ու թարմ դոյն մը կուտան անոր։

Ամեն գլխաւոր դեղապարծաց պանդուխտներուն միանգամայց եւ վաղուցուց քով կը գտնուի։

ՓԻԼԻՒԼ ՏԸՀՕ

PILULES DE HAUT

Այն անձինք որք Տոքթոր Տրնոի մաքրողական հաւատիները կը հանեն, ոչ թէ ուենցած պանդնին գործածելու են փոխանակ։ Զատ զի ոչ անհարմար հատ ունի, այլ ալ կը յայտնէ ուրիշ մաքրողական դեղերու պէս, ընդհակառակն այս հաւատիներն ոչ ժամանակ միայն յաւազդնցուցիչ կը նիր երբար անդարար կերակրոց եւ զօրացուցիչ ըմպելեաց։ ուստի է դիմիր, խահուէր, թիւր հետ առնուլ։ Ամեն մարդ իրեն յարմար գաւառ ուամ ու ճաշը կրնայ ընտրել ինքզինք տալ դեղով մաքրելու համար։ Սպրդութիւնան յոգնութիւնը յոյսրոյթիւնը ոչնչանալ ետեւ ուզոյը կրնայ վերադարձ ոչիկ որչափ անցամ։ եւ ոչ թէ ոչ։

Այս հատիները կը ծախուի 2 ֆր. եւ 5 ֆրանքնոց տուփերով։ Փարիզ Տրնոի Տրնոի պուրնը եւ ամեն դեղարանաց մէջ։

Ամենչնչիկ տուփի հետ ոչ թէ է պահանջել նաեւ 72 երեսէ բաղկացեալ փոքրիկ գիրք մը ամեն լեզուով հրատարակեալ կը պարունակէ։

Զատց հետ կրնայ ուղարկել նաեւ Տոքթոր Տրնոի 400 երեսէ բաղկացեալ տարեգրքը։

BAIN AU SEL DE PENNES

ՊԷՆԻՍԻ ԱՂՈՎ ԲԱՂՇԻՐ

Ինքն օգտակար դեղ ակարութեան, արեան նուազման, գանանութեան, թիթեղ, որդիներու, ազգաց բորբոքման, յոգնացութեան, լերդի եւ երիկամանց դեղերու խնամն գէր։ Բազմաթիւ բժիշկներ գտնուած են այս դեղը՝ ինամքոյ, հանքային, ծծմբաւոր երկաթաւոր աղաւոր, իսաւոր բաղանեաց եւ ծովու սաք ջրոյ տեղ։

Կը գտնուի Փարիզ Լաֆիթան փողոց թիւ 1 եւ ամեն գլխաւոր դեղավաճառաց քով։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷԻ

ՍՈՓԵՆԱՒՆԵՐՈՒՆ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

1873 ՅՈՒՆԻՍ 11 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ ՕՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

ՄԻՆՉԵՒ Ի ՆՈՐ ԿԱՐԳԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆ

ԲՈՍՓՈՐԷՆ ԽԶՆՈՂ ՇԱԳԵՆԱՒՈՒՆԵՐԸ

Ժ-ի Թիւ		Երեւոյթներ
10 45	4	Լէնիմանալիէն Պէյլիքճէրէ. Թարապիա Գէյքօղ. Եէնիքէօյ, Էմիրկէն Ր. Հիսար (Բացի ուրբաթէ)
11	25	Էէնիմանալիէն Մէզարպուրնու Պէյլիքճէրէ Թարապիա Եէնիքէօյ Պոյաճը Ր Հիսար Պէպէք
11 30	33	Լէնիմանալիէն Մէզարդ. Պէյլիքճար Թարապ. Եէնիք Պէյէնիա Էմիրկ Ր. Հիսար Պէպէք Արնաւ
12	19	Ր. եւ Ա. Գալատէն Մէզարդ. Պէյլիք Թարապիա Եէնիք Էմիրկ Ր. Հիսար Պէպէք
1	34	Լէնիմանալիէն Մէզարպուրնու Պէյլիքճէրէ Թարապիա Եէնիքէօյ Էմիրկէն
1 15	20	Ռումելի եւ Անատոլու Գալատէն Մէզար Պէյլիք Թարապ Պէյլ. Պոյաճ Ր. Հիսար Պէպէք Օրթաք (Բացի ուրբաթէ)
2	28	Լէնիմանալիէն Մէզար Պէյլիք. Թար. Եէնի Էմիրկէն Ր Հիսար Պէպէք Պէյլիկճէր
2 45	25	Լէնիմանալիէն Մէզարդ Պէյլիքճար Թարապ Եէնիք Էմիրկ Հիսար Պէպէք Արնաւ Գալ Օրթաք Պէյլիկ
3 45	33	Լէնիմանալիէն Մէզարդ Պէյլիք Թարապ Եէնիք ԸՍԹԷՆ Էմիրկ Պոյաճ Ր. Հիսար Պէպէք Արնաւ
4 45	34	Մէզար Պէյլիքճա Թարապ Եէնիքէմիրկ Ր Հիսար Պէպէք Արնաւ Օրթ Պէյլիկ Գալա
5 45	20	Մէզարպուրնուէն Պէյլիքճէրէ Թարապ Եէնիքէօյ Էմիրկէն Ր Հիսար Արնաւ Գալատա Օրթաքէօյ Պէյլիկճէր
6 30	3	Լէնիմանալիէն Պէյլիքճէրէ Թարապիա Պէյքօղ Եէնիքէօյ Էմիրկէն Դանդրճա Ր Հիսար Գալատայի Արնաւուտքէօյ Պէյլէրպէյ Օրթաքէօյ Գուզկունճուք Պէյլիքճէր Իսանիսար
8 45	28	Լէնիմանալիէն Մէզարպուրնու Պէյլիքճէրէ Թարապիա Պէյքօղ Եէնիքէօյ Պոյաճ Ր Հիսար Պէպէք Արնաւուտքէօյ Օրթաքէօյ Պէյլիքճէր Գալատայի Իսանիսար
10 15	22	Մէզարպուրնուէն Պէյլիքճէրէ Թարապիա Եէնիքէօյ Էմիրկ Ր Հիսար Արնաւուտքէօյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէօյ Պէյլիքճէր (Ուրբաթի օրերը ժամը 10.30)

Ամառուան Հինգշաբթի

11 15	2	Արնաւուտքէօյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէօյ Պէյլիքճէր
11 45	6	Արնաւուտք Գուրուչ Օրթաքէօյ Պէյլիքճէր Գալատայի
12 15	30	Արնաւուտ Գուրուչ Օրթաքէօյ Պէյլիքճէր (Բացի ուրբաթէ)
12 45	22	Արնաւուտ Գուրուչ Օրթաք Պէյլիքճէր Գալատայի (Ուրբաթի օրերը ժամը 12 1/2ին)
1 15	2	Արնաւուտքէօյ Գուրուչ Օրթաքէօյ Պէյլիքճէր
1 45	4	Արնաւուտքէօյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէօյ Պէյլիքճէր Գալատայի (Ուրբաթի օրերը ժամը 2ին)
2 15	6	Արնաւուտք Գուրուչ Օրթաքէօյ Պէյլիքճէր (Ուրբաթի օրերը ժամը 2 1/2ին)
3	22	Արնաւուտք Գուրուչ Օրթաք Գուզկունճուք Գալատայի
4 45	6	Արնաւուտքէօյ Գուրուչ Օրթաք Գուզկունճուք Պէյլիք
7 15	32	Արնաւուտ Գուրուչ Օրթաքէօյ Գուզկունճուք Պէյլիքճէր Գալատայի
10	30	Արնաւուտքէօյ Վանիքէօյ Պէյլէրպէյ Գուզկունճուք
11	6	Արնաւուտքէօյէն Գուզկունճուք Կամբրլ

Ամառուան Երեքշաբթի

11 30	23	Պէյքօղ Բայրամպաշ Դանդրճա Ա. Հիսար Գալատայի Վանիք Զէնկէլքէօյ Պէյլէրպէյ Գուզկունճուք
11 30	3	Վանիքէօյէն Զէնկէլ Պէյլէրպ Գուզկունճուք Գալատայի
12 15	17	Պէյլիքճար Քարապ Պէյքօղ Բայրամ Գուզ Խանդրճա Ա. Հիսար Վանիքէօյ Զէնկէլքէ Պէյլէր Գուզկունճուք
1 30	21	Պէյքօղ Բայրամ Գանդրճա Ա. Հիսար Գալատայի Զէնկէլք Պէյլ Գուզկ
2 15	33	Պէյլիքճէրէն Պէյքօղ Բայրամ Գանդրճա Ա Հիսար Գալատա Վանիք Զէնկէլ Պէյլէր Գուզկ Խանիսար
3 30	23	Պէյքօղ Բայրամ Գուզ Գանդրճա Ա. Հիսար Գալատայի Վանիք Զէնկէլքէ Պէյլէրպէյ (Ուրբաթի օրերը Ի Ներքոյ)
8 45	2	Պէյլիքճէրէ Պէյքօղ Բայրամ Գանդրճա Ա. Հիսար Գալատայի Զէնկէլք Զէնկէլքէ Պէյլէրպէյ Գուզկունճուք Իսկ (Ուրբաթի օրերը Լիֆթամ բայրամ մանալէսի ալ)

ԱՄԱՌՈՒԱՆ ԵՒՆԱՐ ՇԱՏԵՆԱՒՈՒՆԵՐԸ

Երեքշաբթի

12 45	3	Դանդրճայ Խանիսարայ Պէյլիքճէր Գուզկունճուք Զէնկէլքէօյ Պէյլէրպէյ Արնաւուտքէօյ Գալատայի Ր. Հիսար Գանդրճայ Էմիրկէն Եէնիքէօյ Պէյլէրպ Թարապիա Պէյլիքճէրէ Եէնիմանալիէ
1	25	Պէյլիքճայ Օրթաքէօյ Արնաւուտքէօյ Պէպէք Ր. Հիսար Էմիրկէն Եէնիքէօյ Թարապիա Պէյլիքճէրէ Եէնիմանալիէ
2	33	Պէյլիկճայ Օրթաք Գուր Արնաւ Ր. Հիսար Պոյաճ Եէնիքէօյ Թարապ Պէյլիքճար Մէզարդ Եէնիմանալ
3	34	Գալատայ Պէյլիկ Օրթաք Արնաւ Պէպէք Ր. Հիսար Էմիրկ Եէնիք Թարապ Պէյլիք Մէզարդ
4	20	Պէյլիք Օրթաք Պէյլէր Արնաւուտք Գանդ Ր. Հիսար Էմիրկ Եէնիք Թարապ Պէյլիքճէրէ Մէզարդ
5 30	28	Պէյլիքճայ Օրթաք Արնաւ Պէպէք Ր. Հիսար Էմիրկ Եէնիք Պէյքօղ Թարապ Պէյլիքճ Մէզարդ Եէնիմանալ
5 45	32	Գալատայ Խանիսարայ Պէյլիկճայ Գուզկունճուք Օրթաք Պէյլէր Զէնկէլ Վանիք Պէպէք Արնաւուտ
6 30	2	Պէյլիկճայ Օրթաք Արնաւ Պէպէք Ր. Հիսար Էմիրկէն Եէնիքէօյ Թարապիա Պէյլիքճէրէ Մէզարդուրնու
8	22	Պէյլիքճայ Օրթաքէօյ Արնաւուտքէօյ Ր. Հիսար Էմիրկէն Եէնիքէօյ Թարապիա Պէյլիքճէրէ Մէզարդ
9 15	25	Արնաւ Պէպէք Ր. Հիսար Պոյաճ Սիրէն Եէնիք Թարապ Պէյլիքճա Մէզարդ Եէնիմանալէ
9 45	4	Ր. Հիսար Էմիրկէն Եէնիքէօյ Պէյքօղ Թարապիա Պէյլիքճէրէ Սէնիմանալէ (Բացի ուրբաթէ)
10	34	Էմիրկէն Եէնիքէօյ Թարապիա Պէյլիքճէրէ Մէզարդ Եէնիմանալէ (Ուրբաթի օրերը Ր. եւ Ա. Գալատայ)
10 15	29	Պէպէք Ր. Հիսար Էմիրկ Եէնիք Թարապիա Զէնգիք Մէզարդ Ր. եւ Ա. Գալատ. (Բացի ուրբաթէ)
10 30	19	Պէյլիկճայ Գուր Արնաւ Ր. Հիսար Պոյաճ Եէնիք Թար Պէյլիք Մէզարդ Եէնիմանալէ
10 50	36	Օրթաքէօյ Պէպէք Ր. Հիսար Էմիրկ Սիրէն Եէնիքէօյ Թարապիա Պէյլիքճէրէ Մէզարդուրնու
11 15	28	Պէպէք Ր. Հիսար Էմիրկ Եէնիքէօյ Թարապիա Պէյլիքճէրէ Եէնիմանալէ

Ամառուան Հինգշաբթի

12 15	2	Պէյլիկճայ Օրթաքէօյ Արնաւուտքէօյ
1	6	Գալատայ Գուրուչ Արնաւուտքէօյ
2	22	Գալատայ Գուրուչ Արնաւուտքէօյ
9 15	30	Պէյլիկ Օրթաք Գուրուչ Արնաւ Վանիք
10	6	Գալատ Պէյլիկճայ Օրթաք Գուր Արնաւուտք
11	30	Գալատ Պէյլիքճ Օրթաք Արնաւ (Բացի ուրբաթէ)
11 20	2	Պէյլիք Օրթաք Գուրուչ Արնաւուտք
11 40	6	Օրթաքէօյ Գուրուչէշմէ Արնաւուտք
12	22	Պէյլիքճայ Օրթաքէօյ Գուրուչէշմէ

Ամառուան Երեքշաբթի

2	23	Խանիսարայ Գուզկ Պէյլէր Զէնկէլք Վանիք Գանդ Ա. Հիսար Գալատայի Բայրամ Պէյքօղ (Ուրբաթի օրերը Զուգորդու եւ Պէյլիքճէրէ)
3 30	6	Պէյլիքճայ Գուզկունճուք Պէյլէրպէյ Զէնկէլքէօյ Վանիքէօյ Արնաւուտքէօյ
9	21	Խանիսարայ Գուզկ Պէյլէրպէյ Զէնկէլքէօյ Վանիքէօյ Ա. Հիսար Գանդրճա Պէյքօղ
9 45	17	Գուզկունճուք Պէյլէրպէյ Զէնկէլքէ Վանիքէօյ Ա. Հիսար Գանդրճա Բայրամանէէ Պէյքօղ Թարապ Պէյլիքճէրէ
10 30	23	Վանիքէօյ Գանդ Ա. Հիսար Գանդ Ուրբաթի փոչա մանալէսի Բայրամ Պէյքօղ (Բացի ուրբաթէ)
10 45	32	Գուզկ Պէյլէրպ Զէնկէլք Վանիք Գանդ Ա. Հիսար Գանդրճա Բայրամ Պէյքօղ Պէյլիքճէրէ Ուրբաթի օրերը ժամը 10 1/2ին
11	6	21 Գուզկ Պէյլէրպէյ Զէնկէլք Վանիք Ա. Հիսար Գանդրճա Պէյքօղ
11 40	6	Պէյլիքճայ Գուզկ Պէյլէրպէյ Զէնկէլ Վանի

Ա. ՈԵԻՏՐԱԿԱՆ

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆ
30 ՅՈՒՆԻՍԻ

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԼԻՐԱՅԻ ՀԱՏ 100 ԼՕՒՐԱՅԻՆ

Լոնտրա Հաւելեալ գուրս	109 3/4
Գաբիզ	23.30

ԸՆԹԱՑՔ ԳԻՇԵՐՈՒ
30 ՅՈՒՆԻՍ

Ընդհանուր դրութիւն		103. 30
Նորաձեւ ասկի	»	87. 15
Խմբեալ ասկի	»	89. 40
Բրիզմիս	»	54 20
Հին Ֆրանք	»	—
Հինգնոց	»	104 5
Պէնտ	»	120 20

ԿԱՌԱՎԱՃԱՌԱԿԱՆ 30 ՅՈՒՆԻՍԻ

Ցորեն կարմիր Պէնսիլվանիա	41	—43
» » Ազատ		—
» » Պալտիք		—
» » Գուրկոզ		—
» Թէքիրտաղ		—
» կարմիր Ազատ		—
» » Պէնսիլվանիա	35	—40
Կարգ Բունա	40	—42
Ցորեն կարմիր Գուրկոզ		—

NORTH BRITISH AND MERCANTILE

A. D.

1809

ՆՈՐԹՇ ՊՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԷՐՔԸՆԹԱՅԼ

ՀՐԴԵՀԻ ՀԱՄԱՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ

Ամբողջ Լիրա

Բուն գրամագլուխ		2000000
Մինչեւ 1871ի վերջը հրդեհէն հաւոյր ապահովագրամ	» »	528803
Ծահէն ստեղծած	» »	250000
Հրդեհի ճիւղին տարեկան հասոյթը	» »	708000

Այս ընկերութիւնն 1809ին կազմուած եւ իր գրամագլուխն զատ հահէն ստեղծած մեծագումարովն այլուրիս ամենէն մեծ ընկերութիւնաց կարգն անցած է։

Մայրաքաղաքիս վճառատանց, խնայլեռ նաեւ և Գոլոյ եւ Ղալաթիոյ մաքսատանց մէջ գրուած մանուածոյց ոճառաքներն, ապահովելի զատ, նաեւ առներ, խանութներ, ոճառատուներ գործարաններ եւ կապարներ կապահովէ թէ և թէ չկնիկայ դիւզերի մէջ։

Աւելի մանրամասն տեղեկութիւն, առանց կամ ապահովութիւն բանելոյ ուզողներու պէտք է դիմեն Ղալաթիա Գեորգ պէյ խան թիւ 9 առ. Գ. ՈՒԻԼԻԱՄՍ Ը-ՈՈՒԱՆ որ ընկերութեան լիազօր գործակատարն է։

Այս լաստիկը չարտիկը նոր անգամ կը հրատարակուի երեքշաբթի, հինգշաբթի եւ շաբաթ օրերը։ Բաժանորդագրութիւնն տեղին են Գ. Պոլիս Ղնդիլի խաչը վիրի յարկը թիւ 15ի մասնաբաժանագրատուն։ Իսկ գաւառաց մէջ հետեւեալ հոգաբարձուաց սենեակները։

ԻԶՄԻՐ. Լուսիան ազգ Տէրտէրեան.
ԱՆԿՈՒՐԻԱ. Խորով էֆ. Լակիճեան.
ՊՐՈՒՍԱ. Լուսիան ազգ Թանկէրեան.
ԹԷՔԻՐՏԱՂ. Ցարաքիլեան ազգ. Վարդեվանեան.
ԱՆԴԻՌԱՆՈՊՈԼԻՍ. Գէորգ ազգ Մանասեան.
ՏՐԱՊԻԶՈՆ. Խաչատուր բաղաքացեան.
ԿԱՐԻՆ. Կարապետ դպրատեսի. Զաքարեան.
ՄԻԼԵՏ. Սկրտիչ ազգ Փոլիկեան.
ԵԱՖ. Մ. ազգ. Խաչիկեան.
ՏՈՒՇԱՆ. Սկրտիչ ազգ Աշճեան.
ՀԱԼԷՊ. Նիկողոս ազգ Տէր Մարգարեան.
ԵՐԵՎԱՆ. Թադէոս ազգ. Հովսեփեան.
ՍԻՍՎԱՆ. Կարապետ ազգ. Աղաջանեան.

Գորիս քաղաքացիք ասորագրութիւնս զոյգերու սպասելեն մինչեւ Կիրակի։

ԽՄԲԱԳԻՐ—ՏՆՕՐԷՆ
Ն. Ա. ԻՍԹԻՒՐԵԱՆ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՄԱՍԻՍԻ ԷՐԱՍՈՐԻՆ
Ա. ՊՈԼԻՍ ՀԱՍՏԱՏԻՒ